

PLAN

STRATEGI
PROGRAM
HANDLINGSPLAN
RIKTLINJER
RUTIN
REGLER

Barn- och ungdomsförvaltningen
**STRATEGISK
DIGITALISERINGSPLAN**

Dokumentnamn Strategisk Digitaliseringsplan			Dokumenttyp Plan
Fastställt/upprättad 2019-02-21	Version 1	Senast reviderad 2020-02-21	Giltig till 2020-02-21
Dokumentansvarig/processägare Tf Digitaliseringschef Barn- och Ungdomsförvaltningen		Beslutsinstans Barn- och Ungdomsnämnden	
Dokumentinformation [Skriv viktig information kopplad till styrdokumentet]			
Dokumentet gäller för Barn- och ungdomsförvaltningen			
Tidigare revideringar [ÅÅ-MM-DD, ÅÅ-MM-DD etc.]			

Förord

Moderniseringen av Sverige börjar i skolan

”I en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt är det viktigt att lyfta fram digitala perspektiv i utbildningen.”¹

Digitaliseringen öppnar för nya möjligheter i samhället och i skolan men innebär även nya utmaningar. Skolväsendet behöver bättre ta tillvara potentialen i digitaliseringen och skapa rätt förutsättningar för en utbildning med hög och likvärdig kvalitet. Alla barn och elever ska ges förutsättningar att utveckla sin digitala kompetens.

”Digital kompetens är i grunden en demokrati fråga. I skolan lär vi oss förstå världen för att kunna förändra den. Alla barn och elever behöver få förståelse för hur digitaliseringen påverkar världen och våra liv, hur programmering styr såväl det informationsflöde vi nås av som de verktyg vi använder, liksom att få kunskap om hur tekniken fungerar för att själv kunna tillämpa den.”²

Nationell målsättning

Styrdokumentet för grundskolan och förskolan har reviderats med ett tydligare digitaliseringsperspektiv. I uppdraget ingår att varje elev ska kunna använda digitala verktyg för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande. Eleven ska också ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Även i förskolans och grundskolans läroplan samt fritidshemmets kapitel i läroplanen ingår det digitala perspektivet (se bilaga 1).

Övergripande för hela skolväsendet har regeringen tagit fram en nationell Digitaliseringsstrategi med en strävan att ”Sverige ska vara bäst i världen på att ta vara på digitaliseringens möjligheter”. Strategin utgår från tre fokusområden och sätter mål som ska vara uppfyllda senast 2022.

- Fokusområde 1: Digital kompetens
- Fokusområde 2: Likvärdig tillgång och användning
- Fokusområde 3: Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter³

Kommunal nivå

I Sigtuna kommuns *Mål och budget 2019* sätter kommunfullmäktige riktningen för skolans digitalisering i linje med den nationella styrningen.

”För att utveckla ett breddat och fördjupat lärande ska våra skolor använda sig av modern teknik och digitaliseringens möjligheter. Vi ska fortsätta arbetet med att införa den nationella digitaliseringsstrategin i skola och förskola.”⁴

Arbetet med implementeringen beskrivs i Barn och ungdomsnämndens *Verksamhetsplan*.

¹ Få syn på digitaliseringen, ett kommentarmaterial till läroplanerna, Skolverket

² Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Utbildningsdepartementet 2017

³ Ibid

⁴ Sigtuna kommuns Mål och Budget 2019

”Huvudmannen tar fram en digitaliseringsplan som ger riktning för utvecklingsarbetet. Med utgångspunkt i digitaliseringsplanen formulerar varje enhet en lokal digitaliseringsplaner i syfte att konkretisera arbetet under läsåret. Huvudmannen ger stöd till rektorer och förskolechefer för att leda för digitalisering genom kompetensutvecklingsinsatser och nätverksträffar.”⁵

Barn- och ungdomsförvaltningens *Strategiska Digitaliseringsplan* har arbetats fram på förvaltningsnivå av Digitaliseringsgruppen i samarbete med Strategiska ledningsgruppen, Grundskolans ledningsgrupp, Förskolans ledningsgrupp, Barn- och elevhälsan, Rektorsgruppen, Förskolechefgruppen samt IT-pedagognätverk förskola och skola. Planen har även stämts av med Digitaliseringschef samt IT-chef på Kommunledningskontoret. Planen utgår från såväl den nationella som kommunala styrningen av skolans digitalisering. Den är uppdelad utifrån de tre fokusområdena i den nationella digitaliseringsstrategin och definierar mål och insatser på förvaltningsnivå och enhetschefsnivå. Varje skola och förskola formulerar vidare verksamhetspecifikt en lokal digitaliseringsplan, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. I den lokala planen konkretiseras arbetet utifrån de nationella styrdokumenterna och förvaltningens strategiska digitaliseringsplan.

På förvaltningsnivå beskrivs övergripande strategisk styrning av digitaliseringen. Vidare beskrivs det övergripande ansvar förvaltningen har gällande bland annat tekniskt och pedagogiskt stöd, systemstöd samt systematiskt kvalitetsarbete och uppföljning. Arbetet inbegriper styrning och ledningsperspektiv, verksamhetsperspektiv samt elev- och föräldraperspektiv. Kommunfullmäktige beskriver i *Mål och Budget 2019* att ”för att nå målen är det viktigt att både elev och vårdnadshavare känner sig delaktiga och väl informerade. Elever och vårdnadshavare ska känna till målen för utbildningen, vilka krav de innebär och vad som förväntas av dem. Samverkan med vårdnadshavare ska stärkas. Samtliga elever och vårdnadshavare ska ha tillgång till elevens individuella utvecklingsplan, resultat och annan relevant information.”⁶

I förvaltningen finns och behöver vidareutvecklas digitala verksamhetssystem som stöd för barn och elevers kunskapsutveckling. Systemen möjliggör att stötta, synliggöra och följa lärandet för såväl elev, vårdnadshavare och pedagog som för skolledare och förvaltning. Systemen stöttar även arbetet att mäta, följa upp och utvärdera våra verksamheter med utgångspunkt i förvaltningens årshjul (Se bilaga 2 med lista över system).

”Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.”⁷

Goda och likvärdiga förutsättningar är mycket viktiga i arbetet med digitaliseringen. Vårt uppdrag är att ge en likvärdig utbildning till alla barn. Hela kedjan är avgörande för bra resultat, från infrastruktur, tekniskt stöd, rätt utrustning och system till rätt kompetens och kollegialt lärande. Förvaltningen stödjer och leder digitaliseringsarbetet med pedagogiskt och tekniskt stöd och nätverk. Utgångspunkten i detta arbete är att uppnå hög digital kompetens och att kunskapsutvecklingen och likvärdigheten ska stärkas, utifrån hållbarhet, globalt framtidsperspektiv samt synen på ett livslångt lärande.

⁵ Barn- och ungdomsförvaltningens verksamhetsplan 2019

⁶ Sigtuna kommuns Mål och Budget 2019

⁷ Skollagen kapitel 1: Likvärdig utbildning 9§

Innehåll

1. Digital kompetens	7
Sigtuna kommun - Förvaltning	8
Konkretisering av mål på förvaltningsnivå	8
Sigtuna kommun - Förskolechefer och rektorer	9
Konkretisering av mål på förskolechefs- och rektorsnivå	9
2. Infrastruktur och resurser - förutsättningar för att utveckla undervisningen	10
Sigtuna kommun - Förvaltning	11
Konkretisering av mål på förvaltningsnivå	11
Sigtuna kommun - Förskolechef och rektorer	12
Konkretisering av mål på förskolechefs- och rektorsnivå	12
3. Implementering, uppföljning och forskning	13
Sigtuna kommun - Förvaltning	14
Konkretisering av mål på förvaltningsnivå	14
Sigtuna kommun - Förskolechef och rektorer	15
Konkretisering av mål på förskolechefs- och rektorsnivå	15
Källförteckning	16
Bilagor	17
Bilaga 1 Styrdokument	18
Bilaga 2 Verksamhetssystem, digitala verktyg och utrustning i BUF	21
Bilaga 3 Mall för lokal digitaliseringsplan Skola	24
Bilaga 4 Mall för lokal digitaliseringsplan Förskola	29

1. Digital kompetens

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet - Digital kompetens

Mål: Alla barn och elever ska utveckla en adekvat digital kompetens. Det ska finnas en digital likvärdighet i det svenska skolväsendet.

Delmål

Delmål 1.1: Barn och elever ska i alla delar av skolväsendet ges förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens.

Delmål 1.2: Förskolechefer, rektorer och huvudmän ska ha förmåga att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete i verksamheterna.

Delmål 1.3: Personal som arbetar med barn och elever ska ha kompetens att välja och använda ändamålsenliga digitala verktyg i utbildningen.

8

Definition av Digital kompetens.

”Digital kompetens utgörs av i vilken utsträckning man är förtrogen med digitala verktyg och tjänster samt har förmåga att följa med i den digitala utvecklingen och dess påverkan på ens liv.”⁹

Digital kompetens förändras över tid och i takt med att samhället, tekniken och olika tjänster förändras och utvecklas.¹⁰

⁸ Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Utbildningsdepartementet 2017

⁹ Digitaliseringskommissionens betänkande av EUs nyckelkompetenser

¹⁰ Få syn på digitaliseringen, ett kommentarmaterial till läroplanerna, Skolverket

Sigtuna kommun - Förvaltning

Mål: Alla som arbetar på förvaltningen är adekvat digitalt kompetenta. Förvaltningen anger riktning och leder förskolans och skolans digitalisering ur ett övergripande likvärdighetsperspektiv

Konkretisering av mål på förvaltningsnivå

Använda digitala verktyg och system som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Omvärldsbevaka för att hålla sig uppdaterad kring lärande med digitala verktyg.

Skapa förutsättning för förskolechefer och rektorer att utveckla sin egen digitala kompetens genom kompetensutveckling.

Skapa förutsättningar för förskolechefer och rektorer att kunna leda, driva och utveckla sin enhets digitalisering.

Verka för digitalisering och effektivisering av processer ur ett likvärdighetsperspektiv, samt kontinuerligt utvärdera system och verktyg ur ett användareffektivt perspektiv.

Driva Skoldatateket, en övergripande resurs som erbjuder specialpedagogisk kompetens kopplad till digitala verktyg.

Utveckla skolbiblioteksverksamheten i medie- och informationskunnighet.

Leda nätverksträffar: IT-pedagoger, IST-superanvändare, IT-helpers, Administratörsnätverk, Skolbiblioteksnätverk, Specialpedagogiskt nätverk samt Förskolans Styrgrupp Digitaliseringsansvariga

Sigtuna kommun - Förskolechefer och rektorer

Mål: Förskolechefer och rektorer är adekvat digitalt kompetenta och leder enhetens digitalisering

Konkretisering av mål på förskolechefs- och rektorsnivå

Använda digitala verktyg och system som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Skapa förutsättningar för att personalen utvecklar sin digitala kompetens

Ta fram en lokal digitaliseringsplan som bygger på ett identifierat nuläge och konkretiserar enhetens utvecklingsområden för adekvat digital kompetens.

Skapa en adekvat organisation som stöttar pedagogiskt och tekniskt i digitaliseringsprocessen på enheten.

Ge förutsättningar för specialpedagog/speciallärare och pedagoger med IT-uppdrag att samverka och utveckla arbetet med digitala verktyg.

Verka för att Skoldatatekets resurser används på ett effektivt sätt.

Utveckla undervisningen i medie- och informationskunnighet i samverkan med skolbiblioteksverksamheten.

Ger förutsättningar för ansvariga att delta i kommungemensamma nätverk.

Roller i verksamheten: Varje skola har en utsedd IT-pedagog, IST-superanvändare och en IT-helper. Varje förskola har en Digitaliserings-ansvarig. Varje skola har en skolbiblioteksansvarig. Varje förskolechef har en Digitaliseringsgrupp.

2. Infrastruktur och resurser - förutsättningar för att utveckla undervisningen

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet - Likvärdig tillgång och användning

Mål: Barn, elever och personal ska ha god och likvärdig tillgång till digitala verktyg och resurser i syfte att förbättra utbildningen och effektivisera verksamheten.

Delmål 2.1: Barn, elever och personal som arbetar med barn och elever ska ha tillgång till digitala verktyg utifrån sina behov och förutsättningar.

Delmål 2.2: Det ska finnas ändamålsenlig infrastruktur samt teknisk och pedagogisk support i verksamheten.

Delmål 2.3: De digitala lärresurser som används i undervisningen ska vara ändamålsenliga och medföra att teknikens möjligheter kan utnyttjas effektivt.

Delmål 2.4: Digitaliseringen ska användas för att underlätta personalens arbetssituation i fråga om undervisning och administration.

11

Likvärdig tillgång till digitala verktyg och resurser samt fungerande och ändamålsenlig infrastruktur är en förutsättning för att de digitala verktygen ska utveckla undervisningen. Det ställer krav på att det finns fungerande stödfunktioner och support för både pedagogiska och tekniska frågor.

¹¹ Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Utbildningsdepartementet 2017

Sigtuna kommun - Förvaltning

Mål: Alla barn, elever och personal har god tillgång till digitala verktyg i en väl fungerande och ändamålsenlig digital miljö med skollagens och läroplanernas uppdrag som grund.

Konkretisering av mål på förvaltningsnivå

Tillse att det finns god tillgång till digital utrustning i verksamheterna samt att personal och barn/elever har god tillgång till digitala enheter, PC eller iPad.

Förse alla digitala enheter med ett utbud av digitala verktyg utifrån Grundpaketet för tillgänglig lärmiljö. (Bilaga 2)

Ansvara för att förbrukade enheter tas om hand på miljövänligt sätt.

Finnas som tekniskt och pedagogiskt stöd för verksamheterna.

Säkerställa ändamålsenlig infrastruktur och att system och utrustning fungerar.

Samarbete och nära kontakt med IT-enheten, digitaliseringsenheten och leverantörer.

Driva och ansvara för övergripande administrativa och pedagogiska system.

Säkerställa att alla våra upphandlade system är anpassade till verksamheternas behov samt att de lever upp till krav utifrån upphandling, juridik, datasäkerhet och informationssäkerhet.

Sigtuna kommun - Förskolechef och rektorer

Mål: Rektorer och förskolechefer skapar förutsättningar för sina pedagoger att verka i en god digital miljö med skollagen och läroplanerna som grund. Digitaliseringen ska användas för att underlätta personalens arbetssituation i fråga om undervisning och administration.

Konkretisering av mål på förskolechefs- och rektorsnivå

Chef och personal använder de i kommunen överenskomna digitala systemen i sin dokumentation och kommunikation med personal, elever och vårdnadshavare.

Säkerställa att de digitala verktyg som presenteras i Grundpaketet för tillgänglig lärmiljö används i undervisningen.

Säkerställa att utrustningen används ändamålsenligt och effektivt.

Skapa en adekvat organisation som stöttar i digitaliseringsprocessen på enheten pedagogiskt och tekniskt.

Skola: Varje skola har en utsedd IT-pedagog, IST-superanvändare och en IT-helper

Förskola: Varje förskola har en Digitaliseringsansvarig. Varje förskolechef har en Digitaliseringsgrupp.

-Skolans IT-pedagog och IST-superanvändare och förskolans Digitaliseringsansvariga har i uppdrag att pedagogiskt leda, stötta och dela goda exempel.

-Skolans IT-Helper och förskolans Digitaliseringsansvariga är en första teknisk support på enheten och har i uppdrag att se till att de tekniska detaljerna fungerar och att alla enheter och tillbehör är uppdaterade och funktionsdugliga.

3. Implementering, uppföljning och forskning

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet - Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter

Mål: Forskning och uppföljning som stödjer utveckling av verksamheter och insatser ska genomföras med syfte att bidra till ökad måluppfyllelse och utvecklad digital kompetens.

Delmål 3.1: Forskning om digitaliseringens påverkan på undervisning och lärande ska genomföras och stödja utveckling av verksamheter och insatser.

Delmål 3.2: Uppföljning av digitaliseringsarbetet i skolväsendet ska genomföras och stödja utveckling av verksamheter och insatser.

Delmål 2.4: Digitaliseringen ska användas för att underlätta personalens arbetssituation i fråga om undervisning och administration.

12

God implementering kommer krävas för att ge rätt stöd till enheterna i arbetet med digitalisering utifrån ett identifierat nuläge. Forskning och uppföljning är nödvändigt för att få en bild av digitaliseringens möjligheter och vilka effekter dessa satsningar leder till för ökad måluppfyllelse, likvärdighet och utvecklad digital kompetens.

¹² Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Utbildningsdepartementet 2017

Sigtuna kommun - Förvaltning

Mål: Förvaltningen har en strategisk plan för digitaliseringen. Utifrån aktuellt nuläge stödjer och leder förvaltningen utvecklingen i nätverk och lokala processer i syfte att bidra till ökad måluppfyllelse, likvärdighet och utvecklad digital kompetens

Konkretisering av mål på förvaltningsnivå

Förvaltningen upprättar förvaltningsövergripande strategisk digitaliseringsplan.

Planen implementeras tillsammans med rektorer och förskolechefer genom att lokala planer upprättas med utgångspunkt i nationella styrdokument, förvaltningens strategiska digitaliseringsplan samt identifierat nuläge på aktuell skola/förskola.

Förvaltningen tillhandahåller en mall för lokal digitaliseringsplan och stöttar i upprättandet.

Förvaltningen initierar och följer upp ett självskattnings-/utvärderingsarbete på enhetsnivå med SKL-verktyget "LIKA 4.0" samt "LIKA för lärare".

Den strategiska digitaliseringsplanen utvärderas och följs upp under höstterminen 2019.

Förvaltningen håller sig uppdaterade med forskning inom området.

Förvaltningen undersöker möjligheten att genomföra forskningsprojekt tillsammans med Uppsala Universitet under 2019

Förvaltningen utvärderar och följer upp de insatser som görs för att stärka den digitala kompetensen och likvärdigheten som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Sigtuna kommun - Förskolechef och rektorer

Mål: Rektorer och förskolechefer upprättar utifrån ett identifierat nuläge på sin enhet en lokal digitaliseringsplan som en del av det systematiska kvalitetsarbetet

Konkretisering av mål på förskolechefs- och rektorsnivå

Varje enhet konkretiserar digitaliseringsarbetet i en lokal digitaliseringsplan utifrån identifierat nuläge. Den lokala planen utvärderas och revideras varje läsår.

En gång per läsår genomför rektor respektive förskolechef SKLs ”LIKA”-utvärdering för varje skola/förskola och alla pedagoger en självskattning med hjälp av verktyget ”LIKA för lärare”. Detta sker under perioden mars-april med utgångspunkt i förvaltningens årshjul.

Den handlingsplan som genereras av självskattningen används som underlag för vidare diskussion i kollegiet samt för att ge en bild av vilka insatser som behövs.

Rektorer och förskolechefer håller sig uppdaterade med forskning inom området.

Källförteckning

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet Utbildningsdepartementet (2017)

<https://www.regeringen.se/4a9d9a/contentassets/00b3d9118b0144f6bb95302f3e08d11c/nationell-digitaliseringsstrategi-for-skolvasendet.pdf>

Mål och budget Sigtuna kommun (2018)

https://www.sigtuna.se/Documents/ekonomi%20o%20revision/1.1%20M%C3%A5l%20och%20budget%202019-2021%20kompletterad%20version_antagen.pdf

Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå – Ett kommentarmaterial till läroplanerna för förskoleklass, fritidshem och grundskoleutbildning Skolverket (2017)

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3873.pdf?sessionid=C7243A797A5AD226106ADE86D6A17B05?k=3873

Lpfö 18 (2018). Läroplan för förskolan Lpfö 18: reviderad 2018. Stockholm: Skolverket

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf4001.pdf?k=4001

LGR 11 (2018). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2018. Stockholm: Skolverket

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3975.pdf?k=3975

LSÄR 11 (2018). Läroplan för grundsärskolan: reviderad 2018. Stockholm: Skolverket

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3976.pdf?k=3976

Digitaliseringskommisionens betänkande av EUs nyckelkompetenser

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/effektiva-larstrategier-ett-viktigt-uppdrag-for-skolan>

Bilagor

Bilaga 1 Styrdokument

Sigtuna kommuns strategiska digitaliseringsplan har sin utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin samt läroplanerna för grundskola, förskolan och grundsärskolan. Nedan ges exempel från styrdokumenten som används som stöd för digitaliseringsarbetet på förskolor och skolor i Sigtuna kommun.

Nationella digitaliseringsstrategin

Skolväsendet spelar en betydelsefull roll i att ge alla barn och elever den digitala kompetens som behövs för ett aktivt deltagande i ett allt mer digitaliserat arbets- och samhällsliv. Regeringen sätter riktning i arbetet med en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet för att ta tillvara potentialen i digitaliseringen, för skolutveckling i stort och för utveckling av undervisningen. Strategin ska bidra till att stärka förutsättningarna för en utbildning av hög och likvärdig kvalitet som ger alla barn och alla elever den digitala kompetens de behöver.

Förståelse för digitala mediers funktion, förmåga att ta del av och skapa innehåll liksom kunskap om algoritmers betydelse för vilken information som presenteras är, tillsammans med ett källkritiskt förhållningssätt, centralt i ett digitalt samhälle. Ett källkritiskt förhållningssätt handlar om att värdera information utifrån trovärdighet och relevans. Medie- och informationskunnighet hos både lärare och elever är därför grundläggande.

Den 19 oktober 2017 antog regeringen den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet. Regeringen vill att den svenska skolan ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens samt för att främja kunskapsutveckling och likvärdighet.

Strategin sträcker sig fram till 2022 och innehåller tre fokusområden, samtliga med flera delmål. De tre fokusområdena är följande:

- Digital kompetens för alla i skolväsendet
- Likvärdig tillgång och användning
- Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter.

LGR 11

”De nya skrivningarna ska bidra till att barn och elever utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhället. De ska stärka elevernas förmåga att använda och förstå digitala system och tjänster, samt att förhålla sig till medier och information på ett kritiskt och ansvarsfullt sätt. Det handlar också om att stärka förmågan att lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med hjälp av digitala verktyg. Förändringarna gäller från och med den 1 juli 2018.”

Sammanfattningsvis avser ändringarna:

- att programmering införs som ett tydligt inslag i flera olika ämnen i grundskolan, framför allt i teknik och matematik
- att eleverna blir stärkta i sin källkritiska förmåga
- att eleverna ska kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik

- att eleverna ska arbeta med digitala texter, medier och verktyg
- att eleverna ska använda och förstå digitala system och tjänster
- att eleverna ska utveckla en förståelse för digitaliseringens påverkan på individ och samhälle

LGR 11 kapitel 4 – fritidshem

Undervisningen i fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Detta ska ske genom att undervisningen tar sin utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter, men också att eleverna kontinuerligt utmanas ytterligare genom att de inspireras till nya upptäckter. Fritidshemmet följer läroplanens första och andra del: Skolans värdegrund och uppdrag samt Övergripande mål och riktlinjer för utbildningen. Där står bland annat att:

- Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling.
- Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik.
- De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.
- Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem.

Fritidshemmet har också en egen del i läroplanen – del 4 – som innehåller syfte och centralt innehåll. Delar ur det centrala innehållet för fritidshemmet, Språk och kommunikation:

- Samtala om olika typer av texter.
- Digitala verktyg och medier för kommunikation.
- Säker och ansvarsfull kommunikation, även i digitala sammanhang.
- Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter.
- Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.

Enligt Skolinspektionens rapport "Undervisning i fritidshemmet" behöver fritidshemmets undervisning i större utsträckning ge eleverna möjlighet att använda digitala verktyg i sitt lärande.

LPFÖ 18

Vi lever i en snabbt föränderlig värld med ökad digitalisering. Förskolan ska lägga grunden till att barnen ges möjlighet att tillägna sig de kunskaper som krävs för att leva och verka i ett modernt samhälle. Skolverket har haft i uppdrag att revidera förskolans läroplan. I denna förstärks skrivningen om digital kompetens. Regeringen har fattat beslut om en ny läroplan för förskolan som träder i kraft den 1 juli 2019. 2017 beslutade regeringen om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, och läroplanen har reviderats utifrån den strategin. I del 1 står det under rubriken Kommunikation och skapande att:

”Utbildningen ska också ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.”

LSÄR 11

Skolan har i uppdrag att förmedla och förankra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå - Ett kommentarmaterial till läroplanerna för förskoleklass, fritidshem och grundskoleutbildning

I en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt är det viktigt att lyfta fram digitala perspektiv i utbildningen. Många elever i svensk skola är vana användare av digitala verktyg och medier av olika slag, som exempelvis internet, datorer och smarta telefoner. Det här kommentarmaterialet har tagits fram för att öka förståelsen för hur digitaliseringens möjligheter kan bidra till att ge eleverna en likvärdig utbildning. Kommentarmaterialet riktar sig till lärare och rektorer och behandlar digital kompetens så som det finns framskrivet i läro- och kursplanerna för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. Avsikten med materialet är att ge en bredare och djupare förståelse för de resonemang och ställningstaganden som ligger bakom texterna i läro- och kursplanerna och beskriva hur olika ämnen kan förstärka och komplettera varandra samt ge inspiration till ämnesövergripande arbeten.

Bilaga 2 Verksamhetssystem, digitala verktyg och utrustning i BUF

Nedan listas och beskrivs de verksamhetssystem som vid dags datum är aktuella i Sigtuna kommun.

Verksamhetssystem

Extens

Extens är den databas som hanterar all grunddata i kommunen för elever, vårdnadshavare och personal. Från Extens synkroniseras information till övriga system.

Dexter

System för frånvarohantering och betyg. I Dexter finns det även möjlighet för vårdnadshavare att sjukanmäla sitt barn.

Untis

Kommunens schemaläggningssystem. Hanterar alla klasser, elever och lärare scheman via import och export till Extens.

IST Lärande

IST Lärande är inriktad på att underlätta och effektivisera dokumentation och kommunikation för lärare, elever, vårdnadshavare och rektorer i skolvardagen. Tjänsten stödjer lärarnas planering och genomförande av undervisningen samt bedömningen på grupp- eller individnivå utifrån kunskapskraven – allt baserat på Skolverkets läroplaner. IST Lärande erbjuder funktionalitet för; Planering, Bedömning, Omdöme, Utvecklingsamtal, IUP, Extra anpassningar och Åtgärdsprogram. Läraren kan smidigt hämta läroplansinnehåll och därav lättare skapa dokumentation för såväl formativ som summativ bedömning.

IST Analys

IST Analys sammanställer information från alla delar av verksamheten vilket gör att man kan se och följa upp samband mellan och inom skolverksamheten i kommunen. Applikationen ger möjlighet till att analysera och utvärdera verksamheten i direkt anslutning till att resultat och fakta registrerats i bassystemen.

Digitala verktyg inom Sigtuna kommun läsåret 2018/2019

I tabellen nedan listas de funktioner som utgör grundutbudet för digitala verktyg. I tabellen finns även de program/appar som är aktuella vid upprättandet av den strategiska digitaliseringsplanen.

Funktion	Dator	iPad
Bildstöd	Widgit Online	Widgit Online
Text-till-tal	ClaroRead Pro Inbyggda funktioner i Office 365	ClaroSpeak Free Inbyggda funktioner i iOS
Tal-till-text		Inbyggda funktioner i iOS
Rättstavnings- och grammatikkontroll	Stava Rex (svenska) SpellRight (engelska)	Oribi Writer Edu
OCR för uppläsning av text		ClaroSpeak Free Office Lens
Ordböcker	Gustavas ordböcker NE	NE
Inlästa läromedel	Inläsningstjänst	Inläsningstjänst
Provia/Lexia	Webbaserad version	Webbaserad version
Office 365	Word Excel Powerpoint Teams OneNote Onedrive Outlook Skype för företag Publisher Access	Word Excel Powerpoint Teams OneNote Onedrive

Utrustning

Alla klassrum har en standardutrustning gällande AV:

- Projektor
- Högtalare
- Kablage

Alla är utrustade med accesspunkter och har god tillgång till nätverksuppkoppling.

Möjlighet att skriva ut dokument finns på alla enheter.

Digitala enheter

- iPad
- PC

Bilaga 3 Mall för lokal digitaliseringsplan Skola

Förord

Varje enhet konkretiserar digitaliseringsarbetet i en lokal digitaliseringsplan utifrån identifierat nuläge. Den lokala planen utvärderas/revideras varje läsår. Det här dokumentet fungerar som stöd för upprättandet av den lokala digitaliseringsplanen. Utgångspunkten för den lokala planen är den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet. Konkretisering av mål i den lokala planen görs utifrån de tre huvudområdena: digital kompetens, infrastruktur & resurser samt implementering, uppföljning och forskning. Utifrån de formulerade målen inom varje område behöver skolan fundera på vad eleverna ska ha med sig när de lämnar årskurs 3, 6 & 9.

Förändringar i läroplanen.

”De nya skrivningarna ska bidra till att barn och elever utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhället. De ska stärka elevernas förmåga att använda och förstå digitala system och tjänster, samt att förhålla sig till medier och information på ett kritiskt och ansvarsfullt sätt. Det handlar också om stärka förmågan att lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med hjälp av digitala verktyg. Förändringarna gäller från och med den 1 juli 2018.”

Sammanfattningsvis avser ändringarna i läroplanen:

- att programmering införs som ett tydligt inslag i flera olika ämnen i grundskolan, framförallt i teknik- och matematikämnen.
- att stärka elevernas källkritiska förmåga
- att eleverna ska kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik
- att arbeta med digitala texter, medier och verktyg
- att använda och förstå digitala system och tjänster
- att utveckla en förståelse för digitaliseringens påverkan på individ och samhälle

Digital kompetens

”Digital kompetens utgörs av i vilken utsträckning man är förtrogen med digitala verktyg och tjänster samt har förmåga att följa med i den digitala utvecklingen och dess påverkan på ens liv.

Digital kompetens innefattar:

- kunskaper att söka information, kommunicera, interagera och producera digitalt
- färdigheter att använda digitala verktyg och tjänster
- förståelse för den transformering som digitaliseringen innebär i samhället med dess möjligheter och risker
- motivation att delta i utvecklingen.”¹³

Sigtuna kommun – Skola XX – förslag på mål

Mål: Alla pedagoger är adekvat digitalt kompetenta och utnyttjar digitaliseringens möjligheter till att förstärka lärandet för barn och elever.

Förslag på konkretisering av mål på enhetsnivå

Använda digitala verktyg och system som en naturlig del i undervisningen och det dagliga arbetet.

På skola xx skapas utrymme för kollegialt lärande med fokus på digitalisering

Arbeta inkluderande med de digitala verktygen och ha goda kunskaper i hur dessa går att individanpassa efter barn och elevers olika behov.

Personal med ett pedagogiskt digitaliseringsuppdrag ska omvärldsbevaka och hålla sig uppdaterad kring lärande med digitala verktyg, förändringar i styrdokumentet och nyheter från leverantörer. På kommunens gemensamma nätverksträffar delar alla med sig av goda exempel och förmedlar vidare till kollegorna på den egna enheten.

Utveckla elevernas digitala kompetens samt medie- och informationskunnighet, däribland förmågan att söka, hantera och kritiskt värdera information samt öka förståelsen för hur digitala medier fungerar. Att utveckla elevernas förståelse för hur den digitala utvecklingen påverkar samhället och individen samt hur man navigerar i det digitala landskapet på ett ansvarsfullt sätt.

¹³ Digitaliseringskommissionens betänkande av EUs nyckelkompetenser

Infrastruktur och resurser - förutsättningar för att utveckla undervisningen

Likvärdig tillgång till digitala verktyg och resurser samt fungerande och ändamålsenlig infrastruktur är en förutsättning för att de digitala verktygen ska utveckla undervisningen. Det ställer krav på att det finns fungerande stödfunktioner och support för både pedagogiska och tekniska frågor.

Sigtuna kommun – Skola XX – förslag på mål

Mål: All personal verkar i och nyttjar en god digital miljö med skollagen och läroplanerna som grund. De digitala verktyg som används i undervisningen ska vara ändamålsenliga och medföra att teknikens möjligheter kan utnyttjas effektivt.

Förslag på konkretisering av mål på enhetsnivå

Använda de i kommunen överenskomna digitala systemen i sin dokumentation och kommunikation med kollegor, vårdnadshavare barn och elever.

Använder de digitala verktygen i det dagliga arbetet och skapar förutsättningar för barn och elevers lärande.

Säkerställer att barn och elever använder de digitala verktygen på ett adekvat sätt.

Skolans IT-pedagog och IST-superanvändare har i uppdrag att leda, stötta och dela goda exempel.

Skolans IT-Helper är en första teknisk support på enheten och har i uppdrag att se till att de tekniska detaljerna fungerar samt att alla enheter och tillbehör är uppdaterade och funktionsdugliga.

3. Implementering, uppföljning och forskning

God implementering, uppföljning och forskning är nödvändigt för att få en bild av digitaliseringens möjligheter och vilka effekter dessa satsningar leder till för ökad måluppfyllelse, likvärdighet och utvecklad digital kompetens.

Sigtuna kommun –Skola XX – förslag på mål

Mål: Alla pedagoger följer upp digitaliseringsarbetet med barn, elever och kollegor med syfte att bidra till ökad måluppfyllelse och utvecklad digital kompetens.

Förslag på konkretisering av mål på enhetsnivå

Följa hur barn och elever använder digitala hjälpmedel och hur deras digitala kompetens stärks. Tillsammans med barnen och eleverna samt i arbetslaget.

Undervisningen individanpassas efter barn och elevers olika behov med fokus på ökad måluppfyllelse och att stärka den digitala kompetensen. Med stöd av digitala verktyg individanpassas undervisningen utifrån barn och elevers olika behov för att nå högre måluppfyllelse.

Alla pedagoger genomför en självskattning med hjälp av verktyget LiKA för lärare en gång per läsår. Den handlingsplan som genereras av självskattningen används som underlag för vidare diskussion i kollegiet samt för att ge en bild av vilka insatser som behövs.

Exempel på digital kompetens eleverna har med sig när de lämnar årskurs 3,6 & 9. (Centralt innehåll)

Årskurs	Programmering	Källkritik	Problemlösning
3	Att styra föremål med programmering.	Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.	Undersökande av hur några vardagliga föremål är uppbyggda och fungerar samt hur de är utformade och ge förslag på hur de kan förbättras.
6	Hur algoritmer kan skapas och användas vid programmering. Programmering i visuella programmeringsmiljöer.	Hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte, såväl i digitala som andra medier, med ett källkritiskt förhållningssätt.	Teknikutvecklingsarbetets olika faser: identifiering av behov, undersökning, förslag till lösningar, konstruktion och utprovning.
9	Hur digitala verktyg kan vara stöd i teknikutvecklingsarbete till exempel för att göra ritningar och simuleringar.	Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.	Matematisk problemlösning: Hur algoritmer kan skapas, testas och förbättras vid programmering för problemlösning.

Exempel på aktiviteter

- Internetstiftelsens digitala lektioner

<https://digitalalektioner.iis.se/lektioner/>

- Digital källkritik/källtillit (söka på internet, filterbubblor, bra och dåliga källor)

<https://www.iis.se/?pdf-wrapper=1&pdf-file=Kallkritik-pa-Internet.pdf>

- Programmering

Scratch, Micro:Bit, A.L.E.X.

Bilaga 4 Mall för lokal digitaliseringsplan Förskola

Förord

Varje enhet konkretiserar digitaliseringsarbetet i en lokal digitaliseringsplan utifrån identifierat nuläge. Den lokala planen utvärderas/revideras varje läsår. Det här dokumentet fungerar som stöd för upprättandet av den lokala digitaliseringsplanen. Utgångspunkten för den lokala planen är den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet. Konkretisering av mål i den lokala planen görs utifrån de tre huvudområdena: digital kompetens, infrastruktur & resurser samt implementering, uppföljning och forskning.

Förskolans läroplan

Vi lever i en snabbt föränderlig värld med ökad digitalisering. Förskolan ska lägga grunden till att barnen ges möjlighet att tillägna sig de kunskaper som krävs för att leva och verka i ett modernt samhälle. Skolverket har haft i uppdrag att revidera förskolans läroplan. I denna förstärks skrivningen om digital kompetens. Regeringen har fattat beslut om en ny läroplan för förskolan som träder i kraft den 1 juli 2019. 2017 beslutade regeringen om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, och läroplanen har reviderats utifrån den strategin. I del 1 står det under rubriken Kommunikation och skapande att:

”Utbildningen ska också ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.”

Digital kompetens

”Digital kompetens utgörs av i vilken utsträckning man är förtrogen med digitala verktyg och tjänster samt har förmåga att följa med i den digitala utvecklingen och dess påverkan på ens liv.

Digital kompetens innefattar:

- kunskaper att söka information, kommunicera, interagera och producera digitalt
- färdigheter att använda digitala verktyg och tjänster
- förståelse för den transformering som digitaliseringen innebär i samhället med dess möjligheter och risker
- motivation att delta i utvecklingen.”¹⁴

Sigtuna kommun – Förskola XX – förslag på mål

Mål: Alla pedagoger är adekvat digitalt kompetenta och utnyttjar digitaliseringens möjligheter till att förstärka lärandet för barn och elever.

Förslag på konkretisering av mål på enhetsnivå

Använda digitala verktyg och system som en naturlig del i undervisningen och det dagliga arbetet.

Genom goda exempel stärks det kollegiala lärandet.

Arbeta inkluderande med de digitala verktygen och ha goda kunskaper i hur dessa går att individanpassa efter barnens olika behov.

Personal med ett pedagogiskt digitaliseringsuppdrag behöver omvärldsbevaka och hålla sig uppdaterad kring lärande med digitala verktyg, förändringar i styrdokumentet och nyheter från leverantörer. På kommunens gemensamma nätverksträffar delar alla med sig av goda exempel och förmedlar vidare till kollegorna på den egna enheten.

¹⁴ Digitaliseringskommissionens betänkande av EUs nyckelkompetenser

Infrastruktur och resurser - förutsättningar för att utveckla undervisningen

Likvärdig tillgång till digitala verktyg och resurser samt fungerande och ändamålsenlig infrastruktur är en förutsättning för att de digitala verktygen ska utveckla undervisningen. Det ställer krav på att det finns fungerande stödfunktioner och support för både pedagogiska och tekniska frågor.

Sigtuna kommun – Förskola XX – förslag på mål

Mål: All personal verkar i och nyttjar en god digital miljö med skollagen och läroplanen som grund. De digitala verktyg som används i undervisningen ska vara ändamålsenliga och medföra att teknikens möjligheter kan utnyttjas effektivt.

Förslag på konkretisering av mål på enhetsnivå

Använda de i kommunen överenskomna digitala systemen i sin dokumentation och kommunikation med kollegor, vårdnadshavare och barn.

Använder de digitala verktygen i det dagliga arbetet och skapar förutsättningar för barnens lärande.

Säkerställer att barnen använder de digitala verktygen på ett adekvat sätt.

Förskolans IT-ansvariga har i uppdrag att leda, stötta och dela goda exempel.

Förskolans IT-ansvariga är en första teknisk support på enheten och har i uppdrag att se till att de tekniska detaljerna fungerar och att alla enheter och tillbehör är uppdaterade och funktionsdugliga.

3. Implementering, uppföljning och forskning

God implementering, uppföljning och forskning är nödvändigt för att få en bild av digitaliseringens möjligheter och vilka effekter dessa satsningar leder till likvärdighet och utvecklad digital kompetens.

Sigtuna kommun – Förskola XX – förslag på mål

Mål: Alla pedagoger följer upp digitaliseringsarbetet med barn, elever och kollegor med syfte att bidra till ökad måluppfyllelse och utvecklad digital kompetens.

Förslag på konkretisering av mål på enhetsnivå

Följa hur barn och elever använder digitala hjälpmedel och hur deras digitala kompetens stärks. Tillsammans med barnen och eleverna samt i arbetslaget.

Undervisningen individanpassas efter barn och elevers olika behov med fokus på ökad måluppfyllelse och att stärka den digitala kompetensen. Med stöd av digitala verktyg individanpassas undervisningen utifrån barn och elevers olika behov. För att nå högre måluppfyllelse.

Alla pedagoger genomför en självskattning med hjälp av verktyget LiKA för lärare en gång per läsår. Den handlingsplan som genereras av självskattningen används som underlag för vidare diskussion i kollegiet samt för att ge en bild av vilka insatser som behövs.

Exempel på aktiviteter:

- Digital kompetens: Algoritmer, vad är programmering, hur ”tänker” en dator?
- Digital källkritik: Söka på internet, filterbubblor, vem har publicerat sidan? Ge exempel på bra och dåliga källor.
- I DigiBoxarna finns möjlighet till programmering: t ex BlueBot, Sphero
- Appar för programmering: Scratch, Loopimal, Sphero och BlueBot.